

Geographisches Taschenbuch 1956/57, udgiver E. Meynen, 566 sider, 13 større kort. Franz Steiner Verlag G. m. b. H. Wiesbaden.

Det håndbogsmæssige stof er i år atter blevet udvidet, således at G. T. i endnu videre omfang end før kan tjene som adressehåndbog. En temmelig udførlig fortegnelse over geografiske håndbøger og atlas, omhandlende Europa, giver en nyttig oversigt, omend den næppe kan betragtes som værende helt komplet.

Artiklerne er i år fortrinsvis af kulturgeografisk art. Af stor interesse er en kort artikel af udgiveren: „Bevölkerungsdichte der Bundesrepublik Deutschland nach naturräumlichen Einheiten“, baseret på tallene fra 31. 12. 1953. Andre artikler vedrørende Tyskland omhandler bl. a. hvededyrkning, teglværksindustri, papirindustri, vandforsyning og Saarområdets industri.

Enkelte artikler omhandler en flerhed af europæiske lande, bl. a. gives der et resumé af landbrugsproduktionens udvikling indenfor O.E.E.C.-landene. Desværre er behandlingen af dette emne udelukkende foretaget ud fra statistiske synspunkter og med en minimal anvendelse af relevante fakta af geografisk natur. Dette er så meget mere beklageligt, som emnet iøvrigt i allerhøjeste grad trænger til en analyse, hvori de geografiske faktorerers betydning indgår, og hvor regionsinddelingen ikke følger landegrænserne.

Af ekstraeuropæiske områder er behandlet Marokko, Libyen, Afghanistan og Brasilien. For det sidste lands vedkommende med en gennemgang af befolkningsfordelingen og de indenlandske vandringer.

Nogle artikler af mere teoretisk art, bl. a. vedrørende bybegrebet og fladesignaturernes udformning i kulturgeografiske kort afrunder denne samling af vidt forskellige emner. *Kristian Antonsen.*

Heinrich, E.W.: *Microscopic Petrography*. McGraw-Hill Series in the geological Sciences. New York, London 1956. 296 sider, 70 fig.

Efter en kort gennemgang af metoderne ved fremstilling af mikroskopiske præparater af bjergarter følger tre hovedafsnit, hvori de vigtigste eruptivbjergarter, sedimenter og metamorphe bjergarter gennemgås.

Denne gennemgang begynder for hver af grupperne med en kort oversigt over deres inddeling og oprindelse, hvorefter der følger en nærmere beskrivelse af de vigtigste typer og omfattende deres definition, mineralogi og forekomstmåde. Disse beskrivelser er gennemgående korte og klare og tilstrækkelig udtømmende i de fleste til-

fælde. For sedimenternes vedkommende kunne der dog være anledning til at fremkomme med følgende kritiske bemærkninger. De inddeles her, som det almindeligt er tilfældet, i klastiske, kemiske og organiske. Til de kemiske sedimenter henregnes imidlertid kun sådanne, der er direkte udfældet af opløsninger ved uorganiske kemiske processer, hvorimod der til de organiske henregnes mineraler og materiale udfældet af vædsker gennem organismers virksomhed og for en stor del bestående af organisk substans. Derved kommer en hel række kalksten og jernholdige sedimenter ind under de organiske sedimenters gruppe, men for disse bjergarters vedkommende er det i de fleste tilfælde umuligt at afgøre, om de er dannet på den ene eller den anden måde. Det samme gælder også mange fosfater. Derfor må man hellere til de kemiske sedimenter henføre alle uorganiske såvel biogene som abiogene sedimenter og til de organiske kun henregne de organiske forbindelser som tørv, kul, olie etc.

Der er også grund til at beklage, at der ved gennemgangen af lersedimenternes mineralogi som i næsten alle petrografier ikke gøres opmærksom på, at de også kan dannes ved forvitningsprocesser.

Om bauxiten hedder det f. eks., at den dannes under tropiske klimater, hvor regnvand i længere tid bevæger sig gennem porøse veldrænedede aluminiumholdige bjergarter, og om kaolinitens opvindelse får man overhovedet intet at vide. Forholdet er dog det, at både kaolinit og bauxit dannes ved lateritforvitring. Kaoliniten nederst i profilet, bauxiten højere oppe.

Om montmorillonit hedder det, at det først og fremmest forekommer i bentoniter (omdannet vulkansk aske), men det bør også nævnes, at det kan dannes ved forvitring under semi-aride forhold eller under subtropiske klimater. Den mediterrane terra rosa indeholder montmorillonit i stedet for kaolinit, da den er dannet på kalksten, og calciumioner blokerer kaolinitdannelsen.

Bortset fra disse mangler må bogen siges at være anbefalelsesværdig.

Kaj Hansen.

Erich Otremba: *Allgemeine Geographie des Welthandels und des Weltverkehrs*. 4. bind af *Erde und Weltwirtschaft*, udgivet af Rudolf Lütgens. 380 sider med talrige kort og illustrationer. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart, 1957.

Bogen falder i tre dele, hvoraf den første omhandler elementer, der indgår i handel og trafik. Herunder gives først en historisk